

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep.
0030 Oslo

Også sendt pr. e-post: postmottak@fin.dep.no

Deres ref.:
11/4699 CNO

Dok. nr.: 159089

Saksbehandler: Trude Molvik
tm@advokatforeningen.no
T +47 22 03 50 46

20.06.2013

Høring — Gjennomføring av Europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/61/EF (Alternative Investment Fund Managers Directive, AIFMD)

1. Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 21.3.2013 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sonderer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for Bank, finansiering og valuta. Lovutvalget består av Knut Størmer Endre (leder), Knut Bjerve, Rudi Mikal Christensen, Henrik Garmann, Kaare P. Sverdrup og Siri Wennevik.

Advokatforeningen avgir følgende høringsuttalelse:

2. Sakens bakgrunn

Finansdepartementet har sendt på høring forslag til å gjennomføre kommende EØS-regler som svarer til Europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/61/EF om forvaltere av alternative investeringsfond ("AIF") i norsk rett. Forslaget vil regulere virksomheten til forvaltere av alternative investeringsfond.

Departementet ber om Advokatforeningens merknader til forslagene i høringsnotatet.

3. Generelle kommentarer

AIFMD er et fullharmoniseringsdirektiv, hvilket innebærer at det er begrenset rom for norske særtilpasninger. Advokatforeningen har på denne bakgrunn kun kommentarer til enkelte forhold ved gjennomføringen av AIFMD.

Norsk rett inneholder i dag ikke noen felles regulering av forvaltningen av AIF foruten den alminnelige selskapslovgivning. En begrenset del av forvaltningen av AIF reguleres av lov av 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond ("verdipapirfondloven") og reglene om ytelse av investeringstjenesten aktiv forvaltning etter lov om verdipapirhandel av 29. juni 2007 nr. 75 ("verdipapirhandeloven").

Advokatforeningen stiller seg positiv til at denne kategorien av investeringsfond nå underlegges et felles regelverk tilsvarende reglene som gjelder for verdipapirfond i verdipapirfondloven. Dette vil blant annet gi et minimumsnivå av investorbeskyttelse, økt tilsyn og transparens og for øvrig utgjøre et bidrag til opprettholdelsen av finansiell stabilitet og velfungerende markeder i EU.

Med gjennomføringen av AIFMD vil ethvert investeringsfond i EU enten være

- (i) verdipapirfond underlagt verdipapirfondloven eller
- (ii) alternativt investeringsfond underlagt lov om forvaltning av alternative investeringsfond.

Advokatforeningen finner ovennevnte todeling fornuftig, og mener at den lovtekniske gjennomføringen av AIFMD i en egen lov (som et alternativ til gjennomføring i verdipapirfondloven) er hensiktsmessig.

4. Forholdet til ikke-profesjonelle investorer

Arbeidsgruppen er særskilt blitt bedt om å vurdere hvorvidt AIF bør kunne markedsføres overfor ikke-profesjonelle investorer, herunder om spesialfond også bør kunne tilbys til ikke-profesjonelle investorer. Dette er et av hovedpunktene hvor de ulike medlemsstatene er gitt nasjonalt handlingsrom.

Arbeidsgruppen har foreslått at det ikke innføres et generelt forbud mot markedsføring av AIF til ikke-profesjonelle kunder, men foreslått ulike beskyttelsestiltak som skal ivareta et tilstrekkelig investorvern. Dette omfatter blant annet:

- krav om tillatelse etter den nye loven uavhengig av størrelsen på den samlede kapital under forvaltning,
- krav om at verdipapirhandelovens regler gis anvendelse på markedsføring og salg av AIF til ikke-profesjonelle kunder
- krav om at forvalteren dokumenterer hvordan kundebehandling utføres
- krav om utarbeidelse av nøkkelinformasjon tilsvarende som i verdipapirfondloven
- krav om at Finanstilsynet gis mulighet til å legge ned forbud mot salg av AIF
- krav om at forvalter er tilsluttet en ekstern minnelig klageordning for behandling av tvister mellom forvalter og ikke-profesjonelle kunder

Advokatforeningen er positiv til de foreslåtte tiltak, og mener disse er egnet til å styrke investorvernet blant ikke-profesjonelle investorer. Til tross for at AIF tillates markedsført mot ikke-profesjonelle investorer, må det tas i betraktning at flere AIF ikke ønsker eller er egnet til å markedsføres mot denne type investorer.

Hva angår forslaget om at Finanstilsynet skal gis mulighet til å legge ned forbud mot salg av AIF, mener Advokatforeningens at dette bør utredes nærmere. Advokatforeningen ser ikke negativt på forslaget, men er opptatt av at det gis bestemte vilkår som må være oppfylt før Finanstilsynet kan gripe inn. Det er nødvendig med vilkår som er enkle å tolke og praktisere for å sikre tilstrekkelig forutberegnelighet for forvalter. Det må tas i betraktning at slike forbud er av stor betydning for forvalter.

Ett av hovedpunktene i arbeidsgrupperapporten har vært hvorvidt spesialfond står i en slik særstilling at det fortsatt bør gjelde et forbud mot salg og markedsføring til ikke-profesjonelle investorer. Det er redegjort nærmere for hva et spesialfond er på s. 98 i arbeidsgrupperapporten. Advokatforeningen er enig med arbeidsgruppen i at et forbud mot salg og markedsføring av spesialfond til ikke-profesjonelle investorer ikke bør opprettholdes. Sammenlignet med andre typer AIF er ikke spesialfond en type kollektiv investering som ikke-profesjonelle investorer særskilt må vernes mot. Det eksisterer heller ikke andre legitime grunner til å skape et regulatorisk skille mellom spesialfond og andre AIF.

5. Ikrafttredelse og overgangsordninger

Ifølge AIFMD må direktivet gjennomføres i nasjonal rett innen 22. juli 2013. Direktivet gir også overgangsregler som innebærer at forvaltere må overholde reglene i nasjonal lovgivning som gjennomfører AIFMD, og søke om konsesjon innen ett år fra gjennomføringsfristen.

Advokatforeningen er opptatt av at det gis overgangsordninger i samsvar med direktivet som vil gi forvaltere forutberegnelighet slik at de kan gjøre nødvendige tilpasninger for å etterleve de nye reglene. For enkelte forvaltere som i dag er uregulert innebærer reglene at det må gjøres betydelige endringer i virksomhetens struktur og dokumentasjons- og informasjonsmateriale. Finanstilsynet vil også ha behov for overgangsregler for å sette seg inn i og behandle søknader og registreringer for en ny gruppe kollektive investeringsstrukturer.

Advokatforeningen viser for øvrig til sine merknader til høringsnotat til ny verdipapirfondlov i 2010.

Vennlig hilsen

Erik Keiserud
leder

Merete Smith
generalsekretær

